

ה"ת 28276/09/14 - יאניס יושבייב נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בחדרה

ה"ת 28276-09-14 יושבייב נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כב' השופט אמיר סלאמה
מבקש	יאניס יושבייב
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

החלטה

1. בפניי בקשה להחזרת תפוס.
2. כנגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של עיסוק בעסק ללא רישיון ועיסוק בהשכרה ללא רישיון המפקח על התעבורה. על פי הנתען בכתב האישום, המבקש עוסק, לכל הפחות מתאריך 1.6.14, במכירה, השכרה ותיווך בכלי רכב ובהתקנת אביזרים בהם וכן בתיקון תקרים וטיפול אחר ברכב, וזאת במקום העסק הנקרא "כלבו יאניס" הנמצא באור עקיבא. כמו כן, ולפחות החל מחודש ספטמבר 2014, המבקש עוסק באותם עיסוקים שתוארו לעיל בעסק בעל שם דומה הנמצא בזכרון יעקב. נתען ששני העסקים הנ"ל טעוני רישוי לפי חוק רישוי עסקים.
3. במהלך החקירה שנוהלה ע"י המשיבה נתפסו על ידה במקומות בהם נוהלו העסקים הנ"ל שני רכבים - אחד מסוג שברולט מ.ר. 03297372 והשני מסוג מאזדה מ.ר. 03047471. כמו כן נתפסו 32 זוגות אופניים עם מנוע עזר חשמלי.
4. המבקש עותר להשבת התפוסים הנ"ל לידי. בבקשה שהוגשה על ידו נתען, ללא פירוט יתר, כי מדובר בתפוסים השייכים לו, וכי המשך החזקתם בידי המשיבה מהווה פגיעה בלתי מידתית בזכויות הקנייניות.
5. המשיבה הגישה תגובה מפורטת, בה ביקשה לדחות על הסף את הבקשה, מפאת חוסר ניקיון כפיים מצד המבקש, אשר ניהל לדבריה עסקים ללא רישוי, ומפאת אי צירוף תצהיר התומך בעובדות היסוד עליהן נסמכת הבקשה. לגופו של עניין נתען, שמדובר בתפוסים אשר נתפסו מכוח הסמכות המוקנית

בסעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן - "פקודת סדר הדין הפלילי"), הואיל ומדובר בחפצים ששימשו את המבקש בביצוע העבירות המיוחסות לו. עוד נטען כי החזקת התפוסים נחוצה בכדי לאפשר למשיבה שהות לבדוק כל אחד מהפריטים ע"י הגורמים הרלוונטיים במשרד התחבורה. המשיבה טענה כי אין לאפשר "חלופת תפיסה" במקרה דנן, שכן מדובר בחפצים שהוחזקו שלא למטרה כשרה. לחלופין ביקשה המשיבה לחייב את המבקש בתנאי שחרור משמעותיים, ככל שיחליט ביהמ"ש להורות על שחרור התפוסים.

6. בדיון שהתקיים ביום 14.10.14 השלימו הצדדים את טיעוניהם. ב"כ המבקש טען כי שני הרכבים שנתפסו הינם רכבים פרטיים המשמשים את צרכיו הפרטיים של המבקש ושל אשתו, ואשר "לא הושכרו מעולם ואין על כך ראיות שהושכרו". ביחס לרכבים אלה נטען כי לא מדובר ברכבים ששימשו לצורך ביצוע העבירות המיוחסות למשיב. ביחס לאופניים עם מנוע עזר חשמלי נטען, כי מדובר באופניים שנרכשו ע"י המבקש לצורך מכירתם לצדדים שלישיים, וכי הם משמשים לפרנסתו. לטענת המבקש, הואיל ואין ראיות לכאורה לכך שמכירת אופניים כאמור הינה עסק טעון רישוי, אין לאפשר את המשך החזקתם בידי המשיבה. ב"כ המשיבה חזר בדיון על טיעונו. הוא הוסיף כי אין ראיה לכך שזוגות האופניים שנתפסו שייכים למבקש.

7. להשלמת התמונה אציין, כי במקביל לבקשה להחזרת תפוס, הגישה המשיבה בקשה למתן צו מכוח סעיף 17 לחוק רישוי עסקים (צ"א 31934-09-14). בהליך זה ניתנה ביום 3.11.14 החלטה, ולפיה יש מקום להיעתר למתן צו לסגירת עסק מכוח סעיף 17 הנ"ל ביחס לרכבים בלבד, כאשר ביחס לעיסוק באופניים, לרבות אופניים עם מנוע עזר חשמלי, אין הצדקה למתן צו כאמור, הן משום שהראיות לכאורה שהוצגו ביחס לאופניים הן ראיות מוחלשות, והן משום שהמשיבה לא הוכיחה כי קיימת נחיצות במתן צו מיידי, בהתאם לתנאים של סעיף 17 לחוק רישוי עסקים.

המסגרת הנורמטיבית

8. סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי מקנה למשטרה סמכות לתפיסת חפצים. סעיף קטן "א" קובע כי **"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה"**. סעיף 39 לפקודה מקנה לביהמ"ש הגוזר את דינו של נאשם, סמכות להורות, בנוסף לכל עונש, על חילוט של חפץ אשר נתפס מכוח סעיף 32 לפקודה.

הכלל הוא שניתן להמשיך להחזיק בחפץ שנתפס מכוח סעיף 32 לפקודה, עד לסיום ההליכים המשפטיים נגד נאשם, אם קיימות ראיות לכאורה, המצביעות על פוטנציאל חילוטו של הרכוש התפוס בתום ההליך הפלילי (ראו בש"פ 5769/12 **תמר מזרחי נ' מדינת ישראל**). במסגרת בש"פ 3750/09

אל הושאלה נ' מדינת ישראל נאמרו הדברים הבאים: "מן הבחינה הראייתית, לשם תפיסת רכוש, כמו גם לשם קביעתו של כל אמצעי מגביל אחר להבטחת מימוש החילוט, די בשלב הביניים, בדומה לדיון בעניין מעצר נאשם עד תום ההליכים, בקיומן של ראיות לכאורה המצביעות על 'פוטנציאל חילוט', קרי על קיומו של סיכוי סביר שאם יורשעו הנאשמים, יביא הדבר לחילוט הרכוש שבמחלוקות".

הנה כי כן, לצורך המשך תפיסתו של רכוש שנתפס מכוח סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי, עד לסיום ההליכים המשפטיים נגד נאשם, צריכים להתקיים שלושה תנאים:

האחד, קיומן של ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות לנאשם;

השני, קיומו של "פוטנציאל חילוט", כלומר סיכוי סביר לכך שהרכוש התפוס יחולט במידה והנאשם יורשע בתום ההליך הפלילי;

השלישי, העדר קיומם של אמצעים אחרים, הכרוכים בפגיעה פחותה בנאשם, מאשר זו הכרוכה בשלילת החפצים מהנאשם (את כלל זה נהוג לכנות "חלופת תפיסה", על משקל "חלופת מעצר" הלקוחה מדיני המעצר עד תום ההליכים).

ברקע יש לזכור שעסקינן בצעד הפוגע בזכויותיו של הנאשם, אשר טרם הורשע וממשיך ליהנות מחזקת החפות עד להכרעה בעניינו.

מן הכלל אל הפרט

9. בבואנו לבחון את הבקשה במקרה דנן, יש להתייחס בנפרד לשני הרכבים שנתפסו, לעומת 32 זוגות האופניים, שכן דינם של אלה שונה מאלה, כפי שנראה מיד.

שני הרכבים

10. מדובר בשני רכבים שנתפסו על רקע חשד שהנאשם עוסק במכירה, בהשכרה, ובתיווך בכלי רכב, וכן בהתקנת אביזרים בהם וטיפול בהם.

אין חולק כי בידי המשיבה ראיות לכאורה לביצוע עבירות כאמור ביחס לרכבים, והמבקש אף הסכים, במסגרת בקשת המשיבה להוצאות צו לפי סעיף 17 לחוק רישוי עסקים, למתן צו סגירת עסק ביחס לעיסוק הנוגע לרכבים. הנה כי כן, ביחס לשני כלי הרכב שנתפסו מתקיים התנאי של ראיות לכאורה.

התנאי השני אותו יש לבחון הוא האם קיים "פוטנציאל חילוט" של שני הרכבים שנתפסו. כאמור, סעיף

39 לפקודת סדר הדין הפלילי מקנה סמכות להורות על חילוט חפצים שנתפסו לפי סעיף 32 לפקודה. סעיף 32 לפקודה מתייחס למספר חלופות ביחס לחפצים אותם ניתן לתפוס - חפצים בהן נעברה עבירה או עומדים לעבור לגיבהם עבירה; חפצים העשויים לשמש ראיה בהליך משפטי; חפצים שניתנו כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה. במקרה שלנו טוענת המשיבה כי שני הרכבים הם בגדר חפצים בהן נעברה עבירה, כאשר הכוונה היא לסחר או השכרת רכבים. המבקש טען כי מדובר ברכבים שלא שימשו את העסקים הנדונים, ואשר מעולם לא הושכרו במסגרת העסקים הנדונים. אלא שמחומר הראיות שהציגה המשיבה עולה, לכאורה, כי שני רכבים אלה הושכרו בעבר ע"י המבקש, ואף הוצגו הסכמי השכרה ביחס לרכבים אלה. משמע, קיימות ראיות לכאורה ששני הרכבים הללו שימשו לביצוע עבירה של עיסוק ללא רישוי אשר מיוחסת למבקש, ומכאן שקיים פוטנציאל חילוט ביחס לשני הרכבים הללו.

משנקבעו קיומן של ראיות לכאורה וקיומו של פוטנציאל חילוט ביחס לשני הרכבים, יש לשאול האם קיימת "חלופת תפיסה" ביחס לרכבים אלה, כלומר האם ניתן להשיג את מטרת התפיסה באמצעים פחות דרסטיים מאשר המשך החזקתם בידי המשיבה. דומני שבנסיבות אלה ניתן לאפשר את שחרור הרכבים לידי המבקש, בתנאים אשר יבטיחו את מימוש אפשרות חילוט הרכבים, היה והמבקש יורשע ויוטל עליו צו חילוט כאמור. נזכור כי אין המדובר ברכבים שעתידיים לשמש ראיה חפצית במהלך המשפט כנגד המבקש.

11. על כן, אני מורה על שחרור רכב מסוג "שברולט" מ.ר. 3297372 ורכב מסוג "מאזדה" מ.ר. 3047471, לידי המבקש בתנאים הבאים (מובהר כי הרכבים יימסרו לידי המבקש רק עם מילוי התנאים שלהלן):

- א. הרכבים מוחזרים לידי המבקש לשימוש לצרכיו הפרטיים בלבד, ולצרכי בני משפחתו.
- ב. נאסר על המבקש לעשות ברכבים שימוש לצורך ו/או בקשר לעסקים נשוא האישום. כמו כן, המבקש יימנע מכל שימוש ברכבים שיש בו משום עבירה על חוק רישוי עסקים.
- ג. נאסר על המבקש למכור את הרכבים לצד שלישי ו/או להעביר את הבעלות בהם לצד שלישי ו/או לערוך דיספוזיציה כלשהי ברכבים. על המבקש להציג בפני המשיבה אישור מתאים של משרד הרישוי, ולפיו נרשמה במשרד הרישוי הערה בנוגע לאיסור ביצוע דיספוזיציה כאמור ביחס לשני הרכבים.
- ד. המבקש ידאג לערוך ביטוח מקיף ביחס לשני הרכבים, הכולל שעבוד לטובת המשיבה, ויציג למשיבה אישור בדבר עריכת ביטוח כאמור.
- ה. היה ובתום ההליכים המשפטיים נגד המבקש יחולטו שני הרכבים, המבקש מתחייב להחזיר את הרכבים לידי המשיבה, וזאת בתוך 10 ימים מקבלת צו חילוט כאמור.
- ו. המבקש יפקיד בקופת בית המשפט סך של 10,000 ₪, להבטחת תנאי השחרור.

ו. הפרה של תנאי השחרור תקנה למשיבה את הזכות לתפיסתם המיידית של הרכבים.

32 זוגות האופניים

12. המשיבה מייחסת למבקש, בין היתר, עיסוק של מכירת ו/או תיקון אופניים, לרבות אופניים עם מנוע עזר חשמלי, והכל ללא רישוי מתאים. לטענת המשיבה, עיסוק מסוג זה הינו עיסוק טעון רישוי בהתאם לחוק רישוי עסקים, ובהתאם לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשע"ג-2013). על רקע זה תפסה המשיבה 32 זוגות אופניים עם מנוע חשמלי, בהן היא ממשיכה להחזיק.

13. כאמור, לצורך דיון בשאלה האם רשאית המשיבה להמשיך ולהחזיק בזוגות האופניים, יש לבדוק בשלב ראשון קיומן של ראיות לכאורה לביצוע העבירה המיוחסת למבקש. סוגיה זו נדונה בהרחבה בהחלטה שנתתי במסגרת צ"א 31934-09-14, במסגרת בקשת המשיבה להורות על מתן צו לסגירת העסק מכוח סעיף 17 לחוק רישוי עסקים. אינני רואה לחזור כאן בהחרבה על אותם דברים שקבעתי בהחלטה הנ"ל, ואביא כאן את הדברים בקליפת אגוז, כאשר המעוניין לקרוא את נימוקי ההחלטה המפורטים מופנה לאמור בהחלטתי מיום 3.11.14 שניתנה בתיק הנ"ל.

בקליפת אגוז אציין, כי המבקש לא חלק על כך שהוא עוסק בסחר ותיקון של אופניים, לרבות אופניים עם מנוע עזר חשמלי, אך טען שאין המדובר בעסק טעון רישוי לפי חוק רישוי עסקים. המבקש אף הציג אישור של הממונה על רישוי עסקים בעיריית אור עקיבא (אחת הרשויות בתחומה הופעלו העסקים נשוא האישור), ולפיו העירייה סבורה שעיסוק בסחר באופניים, לרבות עם מנוע עזר חשמלי, אינו טעון רישוי. המשיבה טענה כי מדובר בעסק טעון רישוי, תוך הפניה להגדרות רכב בפקודת התעבורה ובדברי חקיקה אליהם מפנה צו רישוי עסקים, ותוך הפניה לפסיקה שונה שעסקה בשאלה האם אופניים הם בגדר רכב מנועי. כפי שפירטתי בהחלטה ביחס לסעיף 17 לחוק רישוי עסקים, טענת המשיבה לפיה אופניים כלולים בעסקים הטעונים רישוי לפי חוק רישוי עסקים אינה נקיה מספקות, והיא נחלשת, בשלב זה, בו נבחנות הראיות באופן לכאורי, נוכח אישור עיריית אור עקיבא ולפיו אין המדובר בעסק טעון רישוי. מסקנתי היתה שהראיות לכאורה הקיימות ביחס לביצוע עבירות על חוק רישוי עסקים, בכל הנוגע לאופניים, לרבות אופניים חשמליים, הן ראיות לכאורה מוחלטות. מסקנה זה יפה גם לצורך בחינת קיומן של ראיות לכאורה בהקשר שבפנינו.

14. במנותק מסוגיית הראיות לכאורה, ברי שקיים במקרה דנן פוטנציאל חילוט מובהק ביחס לאופניים התפוסים, שכן במידה ויורשע המבקש בעבירות המיוחסות לה ביחס לאופניים, קיים סיכוי סביר שהאופניים שנתפסו יחלוטו במסגרת העונשים שיוטלו עליו.

15. בפנינו אפוא מצב בו מצד אחד הראיות לכאורה לביצוע העבירות ביחס לאופניים הן מוחלטות, ומאידך קיים פוטנציאל חילוט מובהק. באופן עקרוני, ובהשאלה מתורת הסעדים הזמניים ומדיני המעצר עד תום ההליכים, ניתן לומר שמתקיימת "מקבילית כוחות" בין עוצמת הראיות לכאורה, לבין שאר התנאים

הדרושים להמשך החזקת התפוסים. לפיכך, ככל שהראיות לכאורה ביחס לחפץ המוחזק בידי המשטרה הן חלשות יותר, ובהנחה שקיים פוטנציאל חילוט, הנטיה תהיה לאפשר את שחרור החפצים בתנאים מקלים יותר.

אלא שבמקרה דנן קשה לומר שקיימת "חלופת תפיסה". תכלית התפיסה היא להבטיח את חילוט החפצים, ככל שיינתן צו חילוט בסיום ההליכים. אלא שבמקרה דנן מדובר בחפצים שמטבע הדברים משמשים את המבקש למסחר, ואשר מיועדים לממכר לצדדים שלישיים. משכך, אין אפשרות מעשית לחייב את המבקש להימנע מביצוע עסקאות באופניים, לרבות העברתם לידי צדדים שלישיים, שכן למבקש אין שימוש של ממש באופניים אלה למעט מכירתם לצדדים שלישיים. הנה כי כן, בפנינו מצב בו יש שתי חלופות מעשיות - למנוע מהמבקש את קבלת האופניים, או לאפשר לו לקבלם לידיו בכדי שיוכל למכור אותם לצדדים שלישיים. בנסיבות אלה, ונוכח חולשת הראיות לכאורה הקיימות נגד המבקש ביחס לאופניים, אין הצדקה למנוע מהמבקש לקבלם לידיו ואף למכור אותם לצדדים שלישיים. כאמור, עסקינן בשלב בו אשמו של המבקש טרם הוברר, וכאשר הראיות לכאורה כלפיו הן מוחלשות, אין מקום לאפשר פגיעה בחופש העיסוק שלו וביכולתו להתפרנס, על ידי הטלת איסור ביחס למכירת האופניים. מסקנה זו מתיישבת עם המסקנה אליה הגעתי ביחס לסעיף 17 לחוק רישוי עסקים, כאשר מצאתי כי אין מקום להורות על סגירה מיידית של עסקיו של המבקש, בכל הנוגע לסחר באופניים, לרבות אופניים חשמליים. אין גם מקום להורות למבקש לחתום על התחייבות כספית או להפקיד כספים כנגד שחרור האופניים לידיו. תכלית חלופת תפיסה אינה ענישתית אלא מניעתית. משנמצא שאין מקום לאסור על המבקש למכור את האופניים, אין בסיס לחייבו בהפקדת כספים כתנאי לשחרור האופניים לידיו. באשר לטענת המשיבה ולפיה החזקת האופניים נחוצה לצורך בדיקתם ע"י גורמים רלוונטיים במשרד התחבורה, הרי שמלבד העובדה שלא נמצא הצדק סביר להמשך החזקתה באופניים כאמור לעיל, דומני שהיה למשיבה די והותר זמן מהמועד בו היא תפסה את האופניים ועד היום, לצורך בדיקתם כאמור.

16. סיכומם של דברים, הבקשה להשבת האופניים מתקבלת, והמשיבה נדרשת להחזיר את האופניים לידי המבקש, לאלתר וללא תנאים.

17. המזכירות תמציא החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, י' חשוון תשע"ה, 03 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.